

## **SCHRIFTELIJKE VRAAG**

nr. 1042

van **GWENDOLYN RUTTEN**

datum: 19 juli 2022

---

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

---

### *Stikstofakkoord - Verwerking bezwaarschriften*

Het Departement Omgeving verwacht zowat 10.000 bezwaarschriften tegen het Vlaamse stikstofakkoord. Dat zal flink wat man- en vrouwkracht vragen om die dossiers te verwerken. Elk bezwaar moet immers geregistreerd, gebundeld en inhoudelijk beoordeeld worden. Om de klus te klaren, heeft de secretaris-generaal van het Departement Omgeving via mail een oproep gedaan aan werknemers van andere overheidsinstanties om zich vrijwillig aan te sluiten bij het team.

Opmerkelijk is dat 'iedereen met een passie voor omgeving' wordt gevraagd om zich vrijwillig aan te sluiten bij het stikstofteam dat de bezwaarschriften moet verwerken. Nochtans is het van belang dat opmerkingen en bezwaren zo objectief mogelijk worden behandeld. Dat kan het beste worden gegarandeerd door een inhoudelijk team samen te stellen waarin een gelijke aanwezigheid en stem is van alle maatschappelijke geledingen die betrokken zijn bij het akkoord, zodat alle maatschappelijke aspecten tegen elkaar kunnen worden afgewogen: landbouw, natuur, landschap, socio-economische belangen,...

1.
  - a) Hoeveel medewerkers zullen nodig zijn om in het stikstofteam de bezwaarschriften te verwerken?
  - b) Hoeveel daarvan zijn van het Departement Omgeving zelf?
  - c) Op hoeveel vrijwilligers uit andere overheidsinstanties wordt gerekend?
2.
  - a) Hoelang moeten die vrijwilligers zich kunnen vrijmaken om deel te nemen aan de verwerking?
  - b) Op basis van welke criteria en door wie worden die vrijwilligers uiteindelijk geselecteerd?
3.
  - a) Aan welke overheidsdiensten en instanties is de mail van de administratie gericht?
  - b) Wie en op basis van welke criteria heeft bepaald welke organisaties werden gemaild?
  - c) Is die mail ook gericht aan het Departement Landbouw en Visserij (LV) en de daarbij horende organisaties zoals het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO)?
  - d) Zo niet, waarom werden de mensen van het departement LV en de daarbij horende instanties zoals het ILVO niet aangeschreven?

- e) Heeft de minister ook aan de minister van Landbouw gevraagd of hij de geplande werkwijze via het inschakelen van vrijwilligers voldoende objectief acht voor de verwerking van de bezwaarschriften tegen het stikstofakkoord?
- 4.
- a) Wat zijn de precieze voorwaarden waaronder de vrijwilligers kunnen worden ingeschakeld?
  - b) Kunnen zij tijdelijk worden gedetacheerd en dus vrijgesteld van hun eigenlijke taak?
  - c) In welke (extra) vergoeding is voorzien?
  - d) Welke precieze instructies en opleiding zullen zij krijgen vooraleer ze aan de verwerking van de bezwaarschriften kunnen beginnen?
  - e) Wie zal er toekijken op de kwaliteit van hun werk?
  - f) Zullen daar ook mensen van het departement LV bij betrokken worden?
- 5.
- a) Wat wordt precies verstaan onder de noemer 'een passie voor omgeving'?
  - b) Worden de kandidaten die zich opgeven, gescreend op hun 'passie' voor omgeving?
  - c) Zo ja, wordt er nagegaan in hoeverre de vrijwilligers die zich opgeven geen al te nauwe banden hebben met natuur- en terreinbeherende organisaties of specifieke belangen hebben?
  - d) Op welke andere kennis en vaardigheden worden die kandidaten nog gescreend?
6. De minister liet in een ludieke reactie via Twitter weten: "Maar met de juiste motivatie komen we er wel".
- a) Wat bedoelt de minister met 'de juiste motivatie'?
  - b) Zijn er naast de mentale peptalk ook inhoudelijke competenties die de minister verwacht van leden van het stikstofteam? Zo ja, welke?
7. Waarom wordt er specifiek opgeroepen voor mensen met een 'passie voor omgeving' en wordt er geen gewag gemaakt van specifieke vaardigheden die deze mensen voor de job moeten bezitten, waaronder ook het vermogen van een objectieve beoordeling?
- 8.
- a) Zal er over worden gewaakt dat het stikstofteam evenwichtig wordt samengesteld met mensen uit alle betrokken geledingen (natuur, landbouw, socio-economische aspecten...), zodat een objectieve beoordeling gegarandeerd zal zijn?
  - b) Hoe zal dit concreet worden gewaarborgd?
  - c) Als dit niet wordt gewaarborgd, waarom niet?
9. Het staat de Vlaamse overheid vrij om een beroep te doen op uitzendkrachten bij tijdelijke vermeerdering van werk.

Waarom wordt bij de verwerking van de bezwaarschriften tegen het stikstofakkoord hiervoor niet geopteerd?

10. Het is opmerkelijk dat het groot aantal bezwaarschriften wordt voorgesteld als 'onverwacht'. Dat is vreemd vermits er duidelijke acties en oproepen geweest zijn die het tegendeel lieten vermoeden.

Waarom moet het Departement Omgeving ongeveer half juli nog op zoek naar vrijwilligers voor de verwerking van de bezwaarschriften terwijl men al van in februari kon vermoeden dat er een pak werk op hen afkwam en de publieke bezwaren al half juni ingediend moesten zijn?

11. a) Op welke manier werden recente dossiers waarin ook veel bezwaren waren, behandeld? Ik denk daarbij aan het GRUP Ventilus, de Groene Delle, de nieuwe grote leidingenstraat tussen de Antwerpse haven en Duitsland, de Ineos-kraker,...
- b) Is dit vergelijkbaar met het stikstofdossier?
- c) Zo niet, waarin verschilde de aanpak?
- d) Waren er daar ook oproepen voor vrijwilligers?
- e) Zo ja, hoeveel vrijwilligers werden telkens ingezet en vanwaar kwamen die? Graag een overzicht per dossier.

**ANTWOORD**

op vraag nr. 1042 van 19 juli 2022  
van **GWENDOLYN RUTTEN**

Vooraleer uw specifieke vragen te beantwoorden, wil ik kort verduidelijken hoe de oproep waar u naar verwijst, kadert in de verwerking van de inspraak van het openbaar onderzoek naar de ontwerp PAS en bijhorend ontwerp plan-MER.

De verwerking van de ontvangen inspraak verloopt in drie fasen:

- In de eerste fase werd alle inspraak administratief verwerkt. Dit omvat de registratie, het labelen en de invoer van alle inspraak in een werk-management-systeem, alsook een kwaliteitscontrole op volledigheid (o.a. verifiëren of door lokale besturen aangeleverde inspraak overeenstemt met PV van oplevering).
- In een tweede fase werd elke individuele inspraak inhoudelijk gecategoriseerd: elk aangebracht element, argument of vraag werd geanalyseerd, beoordeeld en toegewezen aan één of meerdere thematische onderwerpen.
- In de derde fase worden per thematisch onderwerp alle vragen, opmerkingen en bezwaren zo veel als mogelijk gesynthetiseerd en beantwoord door inhoudelijke thema-experten.

Het departement Omgeving coördineert de verwerking van het openbaar onderzoek. Zij doet dit in actieve samenwerking met de andere entiteiten van het beleidsdomein Omgeving. De oproep waar u naar verwijst betreft een gezamenlijke oproep van vijf leidend ambtenaren van het beleidsdomein aan hun personeelsleden en was er op gericht om fasen 1 en 2 van de verwerking van het openbaar onderzoek vlot en zonder vertraging te kunnen afwerken tijdens de zomerperiode. Personeelsleden die zich aangemeld hebben om mee te werken aan deze twee fasen, maken geen blijvend deel uit van het 'stikstofteam', maar werden tijdelijk voltijds of deeltijds vrijgesteld van andere taken om te kunnen meewerken aan de verwerking van het openbaar onderzoek.

Fasen 1 en 2 zijn inmiddels afgerond. Fase 3 is opgestart na afloop van fase 2, en loopt momenteel nog. Mijn antwoord op uw vragen heeft betrekking op de aanpak en het verloop van fasen 1 en 2.

1. a) Aan fase 1 werkten 24 personeelsleden mee. Aan fase 2 werkten 63 personeelsleden en vier jobstudenten mee. In totaal gaat het over 82 verschillende personeelsleden. Het merendeel hiervan werkte niet op voltijdse basis mee, maar deed dit deeltijds naast (een deel van) hun reguliere taken.

- b) Herkomst van de personeelsleden die meewerkten aan fase 1 en aan fase 2

|                                        | <b>Fase 1</b> | <b>Fase 2</b> |
|----------------------------------------|---------------|---------------|
| Departement Omgeving                   | 21            | 35            |
| Agentschap voor Natuur en Bos          | 3             | 13            |
| Vlaamse Landmaatschappij               |               | 11            |
| Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek |               | 3             |
| Vlaamse Milieumaatschappij             |               | 1             |
| <b>Totaal</b>                          | <b>24</b>     | <b>63</b>     |

- c) Zie 1.b

2. a) De einddatum voor fase 1 werd op 26 augustus 2022 geplaatst. Fase 1 werd evenwel al, na grondige controle op kwaliteit en volledigheid, op 12 augustus afgerond. De einddatum voor fase 2 werd op 30 september 2022 geplaatst. Fase 2 was op 9 september volledig afgewerkt.

- b) Voor medewerking aan fasen 1 en 2 werden geen selectieproeven voorzien. In fase 1 was in de eerste plaats nauwgezet en secuur werken een vereiste; fase 2 vergde voornamelijk analytische-inhoudelijke deskundigheid. Noch fase 1 noch fase 2 betreffen het inhoudelijk behandelen en beantwoorden van inspraakreacties.

Zowel voor fase 1 als fase 2 ontving elk personeelslid ontving een korte opleiding. Daarnaast waren er voor alle facetten van de opdracht instructievideo's beschikbaar en konden vragen worden gesteld en ervaringen gedeeld via speciaal daarvoor opgezette online chatboxen.

Elke personeelslid is gebonden door de deontologische code van de Vlaamse overheid. Wanneer een personeelslid in een situatie van onverenigbaarheid komt, is hij/zij verplicht om dit te melden aan de leidinggevende. Twee personeelsleden werden om die reden niet toegelaten om mee te werken aan de verwerking van de inspraakreacties.

3. a) De mailoproep voor medewerking aan fasen 1 en 2 betrof een gezamenlijke oproep van de leidend ambtenaren van het departement Omgeving, de Vlaamse Landmaatschappij, het Agentschap voor Natuur en Bos, de Vlaamse Milieumaatschappij en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, aan richtte zich tot de alle personeelsleden van deze vijf entiteiten.

- b) De aanpak voor de bezwaarbehandeling is tot stand gekomen en overeengekomen in onderlinge samenspraak tussen bovenstaande vijf entiteiten van het beleidsdomein Omgeving.

c) Neen

d) Omdat fasen 1 en 2 niet de inhoudelijke behandeling van de inspraak betreffen.

e) Neen. Zie 3.d

4. a) Zie 2.b

- b) De gevolgde aanpak is er één van entiteitsoverschrijdend, projectmatig (samen)werken. Detacheringen zijn hierbij niet aan de orde omdat medewerking aan fasen 1 en 2 geen voltijdse, langdurige opdracht betreft, maar slechts beschikbaarheid en inzet vroeg gedurende een beperkte periode.

- c) Er wordt niet voorzien in een extra vergoeding. Projectmatig werken en bijdragen aan de realisatie van meerdere organisatie- en projectdoelen behoort tot de reguliere opdracht van elk personeelslid.

d) Zie 2.b

- e) Er werd een dubbele kwaliteitscontrole toegepast. Tijdens fase 1 en 2 stonden coördinatoren in voor kwaliteitszorg tijdens de uitvoering en bij afwerking/oplevering van bepaalde werkvolumes. Daarnaast bouwt elke fase verder op de vorige fase. Eventuele onzorgvuldigheden of fouten uit fase 1 die tijdens fase 2 gedetecteerd werden, werden gecorrigeerd en rechtgezet. Evenzo wordt in fase 3 een expliciete kwaliteitscontrole ingebouwd op fase 2.

- f) In fasen 1 en 2 werden geen personeelsleden van het Departement Landbouw en Visserij ingeschakeld.
5. a) Met 'een passie voor omgeving' werd een wervende formulering beoogd voor allen met affiniteit voor omgevingsthema's. Omgeving in de brede zin werd hier beoogd: alle maatschappelijke opgaven die in de fysieke leefomgeving samen komen.
- b) Neen, door de vrijwillige kandidaatstellingen en het gegeven dat het personeelsleden van de betrokken entiteiten betrof, werd dit aangenomen.
- c) Zie 2.b
- d) Naast inhoudelijke affiniteit en ervaring met omgevingsthema's, waren competenties zoals verantwoordelijkheid nemen, samenwerken, analyseren, resultaatgerichtheid en voortgangscntrole nodig.
6. a) Ik wilde aangeven dat de oproep er op gericht was om voldoende personeelsleden te stimuleren en te motiveren om tijdens de zomermaanden hun reguliere taken in te wisselen voor deelname aan de verwerking van het openbaar onderzoek.
- b) Zie 5.d
7. Zie 5.a en 5.d. Daarnaast wil ik nogmaals aangeven dat noch fase 1 noch fase 2 het inhoudelijk beantwoorden van de inspraak betreft.
8. a) Ja. In fase 3 worden per onderscheiden onderwerp alle vragen, opmerkingen en bezwaren beantwoord door inhoudelijke thema-experten.
- b) Door het betrekken van inhoudelijke thema-experten, zowel binnen als buiten de Vlaamse overheid.
- c) /
9. Omdat we voor fasen 1 en 2 intern voldoende personeelsleden hebben kunnen inschakelen.
10. Het Departement Omgeving, en bij uitbreiding elke betrokken entiteit van het beleidsdomein Omgeving, was zich doorheen het ganse PAS-proces terdege bewust van het belang en de te verwachten omvang van het openbaar onderzoek, en heeft zich daar ook op georganiseerd. In de oproep tot medewerking is nergens sprake van een 'onverwachte' omvang. Evenmin wordt er in de oproep gezinspeeld op noch de indruk gewekt als zou het beleidsdomein niet klaar of voorbereid zijn op deze taak. De toonzetting en beeldvorming die u hanteert is terug te voeren tot het relaas dat hierover in de media werd bewerkstelligd.
11. De behandeling van de inspraak bij de totstandkoming van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (GRUP's) gebeurt door het Departement Omgeving. Hierbij wordt een werkwijze gehanteerd die is gelijkaardig aan de hierboven geschetste aanpak in het stikstofdossier.

De verwerking van inspraakreacties en bezwaarschriften over GRUP's bestaat in de eerste fase uit een administratieve verwerking, dat omvat de registratie en nummering, groeperen van gelijkaardige inspraak en verwijderen van dubbels. In de tweede fase gebeurt een inhoudelijke analyse waarbij gelijkaardige reacties gegroepeerd worden en waarbij bepaald wordt welke element een verwerking of een antwoord vereisen. In de derde stap wordt een concreet antwoord uitgewerkt.

Voor de eerste administratieve stap is een team van drie vaste medewerkers beschikbaar die ervaring hebben voor dit werk. Wanneer een openbaar onderzoek zeer veel inspraak oplevert, zoals bv. bij de GRUP's waar u naar verwijst, wordt dit team tijdelijk versterkt tijdens piekperiodes. Deze medewerkers werken niet voltijds aan de verwerking van bezwaarschriften. In piekperiodes is dat wel het geval.

De tweede en derde stap gebeuren voornamelijk door planners van het departement omgeving binnen de context van een GRUP-specifiek planteam. Voor geïntegreerde planprocessen wordt, zoals de regelgeving voorschrijft, een planteam opgericht dat verantwoordelijk is voor de voortgang van het proces en dus ook voor het verwerken van inspraak en bezwaren. Aan het planteam worden uitgewerkte voorstellen voorgelegd ter bespreking. Voor specifieke vragen, bijvoorbeeld over mobiliteit of biodiversiteit, worden door planteamleden soms bijkomend voorstellen uitgewerkt. Het planteam kan voor specifieke vragen ook nog beroep doen op andere instanties of specialisten. Binnen het Departement Omgeving werken een vijftiental planners aan geïntegreerde planprocessen en de verwerking van inspraak en bezwaren. Voor specifieke plannen zijn telkens één of meerdere planners verantwoordelijk. Ook hier geldt dat in piekperiodes de bestaande teams tijdelijk kunnen worden versterkt met andere collega's om de extra werklast aan te kunnen.

Anderzijds gelden de voorbeelden zoals Leidingstraat Antwerpen-Ruhr of Groene Delle, met enkele duizenden reacties toch als uitzonderlijk. Hoewel de administratieve en inhoudelijke teams ruime ervaring hebben en over sjablonen beschikken vereisen die uitzonderlijke situaties toch een grote flexibiliteit in de inzet. Het stikstofdossier is nog van een andere orde qua aard en omvang van zowel het dossier als van het aantal ontvangen inspraakreacties. In tegenstelling tot bv. GRUP's en vergunningen, zijn bij het stikstofdossier zowat alle entiteiten van het beleidsdomein Omgeving direct betrokken. De oproep naar tijdelijke bijkomende inzet en flexibiliteit richtte zich dan ook breed naar alle betrokken entiteiten.